

Ελένη Κ. Μαντζουράνη

Καθηγήτρια
Προϊστορικής Αρχαιολογίας
του Εθνικού και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Διεύθυνση: Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης,
Φιλοσοφική Σχολή, 4ος όροφος,
Πανεπιστημιούπολη, 157 84 Αθήνα

Τηλέφωνο: +030 210 72 77 467

Fax: +030 210 72 77 954

E-Mail: emantzou@arch.uoa.gr

◆ Εγκύκλιες σπουδές:

Ενατο (Θ') Δημόσιο Γυμνάσιο Θηλέων Αθηνών.

◆ Ανώτατη Εκπαίδευση:

Πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ, Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (Master of Arts) και Διδακτορικό (PhD) του Πανεπιστημίου του Λονδίνου.

◆ Ξένες Γλώσσες:

Αγγλικά (άριστα). Γαλλικά (πολύ καλά), Ιταλικά (πολύ καλά) και Γερμανικά (καλά).

◆ Γνώσεις Η/Υ:

Office και Internet. Έχει συντελέσει ουσιαστικά στη δομή και διάρθρωση καθώς και έχει συγγράψει τα περιεχόμενα των ιστοσελίδων (websites) του

Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας και του Τμήματος Διεθνών Σχέσεων του ΕΚΠΑ.

◆ Τομείς έρευνας και επιστημονικού ενδιαφέροντος:

Μινωική Αρχαιολογία, Κυπριακή Αρχαιολογία και Αρχαιολογική Έρευνα Επιφανείας.

◆ Διδακτικό έργο σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο:

(Συνολική διδακτική εμπειρία 40 ετών): Μινωική Αρχαιολογία, Κυπριακή Αρχαιολογία και Αιγυπτιακή Αρχαιολογία. Κατά καιρούς έχουν διδαχθεί ποικίλα ειδικά γνωστικά αντικείμενα όπως αρχιτεκτονική και τοπογραφία, κεραμική, τέχνες, ταφικές πρακτικές, θρησκεία, εικονογραφία, εξωτερικές σχέσεις και εμπόριο κ. ά.

◆ Εμπειρία στην Έρευνα Πεδίου (Ανασκαφές και Αρχαιολογικές Έρευνες Επιφανείας) :

Συμμετοχή σε Ανασκαφές σε διάφορες θέσεις στη Ρόδο, Ακρωτήρι Θήρας και Κρήτη, 1973-1981 (ως φοιτήτρια προπτυχιακή και μεταπτυχιακή).

Αρχαιολογική Έρευνα Επιφανείας στην Κέα, 1983-1984 (ως συνδιευδύντρια του προγράμματος). Βλ. σχετική μονογραφία παρακάτω.

Αρχαιολογική Έρευνα Επιφανείας στην Κοιλιάδα της Νεμέας, 1985-1988 (ως συνδιευδύντρια του προγράμματος). Βλ. σχετική ηλεκτρονική δημοσίευση παρακάτω.

Ανασκαφή στη νεολιθική θέση Καντού-Κουφόβουνος στην Κύπρο (1992-2002) ως διευδύντρια του προγράμματος. Βλ. σχετική δίτομη μονογραφία παρακάτω.

Αρχαιολογική Έρευνα Επιφανείας στην Επίδαυρο Λιμηρά Λακωνίας (2008 έως σήμερα) ως διευθύντρια του προγράμματος.

◆ Υπό την εποπτεία της Ελένης Μαντζουράνη:

Έχουν ολοκληρωθεί δέκα (16) διατριβές.

Έχει εποπτεύσει 36 Μεταπτυχιακούς φοιτητές Α΄ Κύκλου (Master of Arts) οι οποίοι είναι πλέον απόφοιτοι.

Έχει εποπτεύσει 3 μεταδιδακτορικούς ερευνητές, οι οποίοι έχουν ολοκληρώσει την επιστημονική έρευνά τους.

Σε εξέλιξη επί του παρόντος υπό την εποπτεία της είναι 5 υποψήφιοι διδάκτορες, 1 μεταπτυχιακός φοιτητής Α΄ Κύκλου και 3 μεταδιδακτορικοί ερευνητές.

◆ Άλλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες:

Έχει διατελέσει επισκέπτης καθηγητής σε πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Αναφέρονται χαρακτηριστικά τα εξής: πανεπιστήμια της Ευρώπης όπως Βαρκελώνη, Μαδρίτη, Παλέρμο, Μεγάλη Βρετανία (Nottingham) και των ΗΠΑ όπως στα πανεπιστήμια New York, Pennsylvania Philadelphia, Temple Philadelphia, Bryn Mawr, Cincinnati, Austin Texas, Berkeley.

Ως εξωτερικός εξεταστής έχει συμμετάσχει στις εξεταστικές επιτροπές Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών Α΄ Κύκλου (ΜΔΕ) και Διδακτορικών Διατριβών στα πανεπιστήμια: ΕΚΠΑ, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο

Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων, Κρήτης αλλά και του εξωτερικού. Σύνολο πλέον των 40.

Έχει επίσης διατελέσει εξωτερικός αξιολογητής σε 6 χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση ερευνητικά προγράμματα.

Έχει επίσης διατελέσει μέλος τριμελών εξεταστικών επιτροπών σε κρίσεις υποψηφιοτήτων για θέσεις ΔΕΠ διαφόρων βαθμίδων στο γνωστικό αντικείμενο της Προϊστορικής Αρχαιολογίας σε όλα σχεδόν τα ΑΕΙ της Ελλάδας (ΕΚΠΑ, Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων, Κρήτης, Αιγαίου, Πελοποννήσου, Ιονίου). Σύνολο πλέον των 35.

Έχει συμμετάσχει σε πλήθος εκλεκτορικών σωμάτων (συχνά ως μέλος της τριμελούς επιτροπής κρίσης) για την εκλογή υποψηφίων σε θέσεις ΔΕΠ στο γνωστικό αντικείμενο της Προϊστορικής Αρχαιολογίας σε όλα σχεδόν τα ΑΕΙ της Ελλάδας (ΕΚΠΑ, Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων, Κρήτης, Αιγαίου, Θεσσαλίας, Πελοποννήσου, Ιονίου, Δημοκriteίου).

Έχει εκπροσωπήσει το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών σε διεθνή και Ευρωπαϊκά Οργανισμούς και έχει διοργανώσει σχετικές Εκθέσεις και Ημερίδες ως Πρόεδρος της Επιτροπής Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων. Ενδεικτικά αναφέρονται οι οργανισμοί EUA, UNICA, UNIMED.

Σημειώνεται επίσης ότι έχει διατελέσει κατά καιρούς εξεταστής στις εξετάσεις για τις υποτροφίες εσωτερικού και εξωτερικού του ΙΚΥ, του Ιδρύματος

Αλέξανδρος Ωνάσης και υπήρξε Πρόεδρος της Επιτροπής Αξιολόγησης υποψηφιοτήτων για την Υποτροφία του Ιδρύματος Μιχελή (η υποτροφία απονεμόταν παλαιότερα σε αποφοίτους του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ). Επίσης, έχει κατά καιρούς οριστεί μέλος ή πρόεδρος Επιτροπών αξιολόγησης μελετών για τα Βραβεία του ΕΚΠΑ (Καυτατζόγλειο, Ανδρεάδη και άλλα).

Εχει δώσει διαλέξεις αρχαιολογικού/ιστορικού περιεχομένου για το ευρύ κοινό σε διάφορους συλλόγους, οργανώσεις και φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα και Κύπρο. Από το 2014 προσφέρει ψηφιακά μαθήματα (e-learning) με γνωστικό αντικείμενο την Αρχαιολογία της Προϊστορικής Κύπρου και την Μινωική Αρχαιολογία σε προγράμματα του ΕΚΠΑ.

◆ Διοικητικό Έργο:

Εχει διατελέσει μέλος της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ, Πρόεδρος της Επιτροπής Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του ΕΚΠΑ 2010 έως το 2016, Διευδύντρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ (2009-2011), επί 20 συναπτά έτη Διευδύντρια του Φωτογραφικού Εργαστηρίου του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, Πρόεδρος του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας (2011-2013). Το 2012 εξελέγη μέλος του Συμβουλίου Ιδρύματος του ΕΚΠΑ για μία τετραετία (2016). Υπήρξε Διευδύντρια του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης από το 2016/2017 έως 2018/2019. Εξελέγη το ακαδημαϊκό έτος 2018/2019 Διευδύντρια του ΠΜΣ «Αρχαίος

Κόσμος» του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας έως και το 2019/2020. Διετέλεσε επίσης Διευθύντρια του Αγγλόφωνου ΠΜΣ του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας με τίτλο «MA in Greek and Eastern Mediterranean Archaeology» από το ακαδημαϊκό έτος 2017/2018 έως και το 2019/2020.

◆ Κύριες δημοσιεύσεις:

Μονογραφίες/Βιβλία

1. [with J. Cherry and J. Davis] *Landscape Archaeology: Northern Keos in the Cycladic Islands*, edited in 1991 in *Monumenta Archaeologica* 16, Institute of California, Los Angeles.
2. The “Nemea Valley Archaeological Project” (jointly with J. Cherry and J. Davis) see http://www.learningsites.com/NVAP/NVAP_text/NVAP_biblio.htm#Mantzourani).
3. *Η Αρχαιολογία της Προϊστορικής Κύπρου*, Εκδόσεις Καρδαμίτσα, Αθήνα 2001 (επανέκδοση 2006).
4. *Προϊστορική Κρήτη, Τοπογραφία και Αρχιτεκτονική: από τους νεολιθικούς έως και τους νεοανακτορικούς χρόνους*, Εκδόσεις Καρδαμίτσα, Αθήνα 2002.
5. *Η Ανασκαφή στη Νεολιθική Θέση Καντού – Κουφόβουνος της Κύπρου: Στρωματογραφία και αρχιτεκτονική. Μέρος Α΄, 2 τόμοι*, Εκδόσεις του Τμήματος Αρχαιοτήτων Κύπρου, Λευκωσία 2009.

6. *Η Ανασκαφή στη Νεολιθική θάση Καντού – Κουφόβουνος της Κύπρου (με τον Ι. Βοσκό): Τα Κινητά Ευρήματα. Μέρος Β', 2 τόμοι, Έκδοση του Περιοδικού AURA, Supplementum I, Αθήνα 2019.*
7. Mantzourani E. και P.P. Betancourt (επιμ.), *PHILISTOR, Studies in Honor of Costis Davaras*, INSTAP Academic Press, Philadelphia, Pennsylvania 2012.
8. Μαντζουράνη Ε. και Ναννώ Μαρινάτου (επιμ.), *Σπυρίδων Μαρινάτος (1901-1974): Η ζωή και η εποχή του*, Αθήνα (υπό έκδοση εντός 2014, εκδόσεις Καρδαμίτσα).

Έχει δημοσιεύσει περισσότερα από 45 άρθρα και ανακοινώσεις σε Ελληνικά, Κυπριακά και Διεθνή Περιοδικά, ορισμένα με κριτές, και Πρακτικά Συνεδρίων, όπως ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω:

American Journal of Archaeology (AJA) 1988 and 2005; Archaeologia Cypria 2001; Hesperia 1990; the Report of the Department of Antiquities in Cyprus (RDAC) 1991, 1994, 1996, 2001, 2004, 2006. Mediterranean Archaeology and Archaeometry 2003 and 2005. Opuscula Atheniensi 2005; and conference proceedings such as the Bulletin de Correspondance Hélienne Supplement of the École Française d' Athènes 2003, Computer Applications and Archaeology 2003, Hesperia Supplement of the American School of Classical Studies at Athens 2011 και άλλα.

**Ενδεικτικές δημοσιεύσεις της τελευταίας δεκαπενταετίας (2003 και
εξής):**

1. Mantzourani E. 2003: “Kantou-Kouphovounos. A Late Neolithic site in the Limassol District”. In Guilaine J. et A. le Brun (eds), *Le Néolithique de Chypre, Actes du Colloque International Organisé par le Département des Antiquités de Chypre et L' École Française d' Athènes*, Nicosie 17-19 Mai 2001, 85-98.

2. Mantzourani E. 2003: “Architectural and Social Organization of Space in Late Neolithic Cyprus: The North-South Divide Revisited”, *Mediterranean Archaeology and Archaeometry*, Vol. 3, No.2, 35-52.

3. Mantzourani E. (jointly with G. Vavouranakis) 2003: “Practical and Epistemological Implications of Recording Methods: the Neolithic Excavation Project at Kantou-Kouphovounos, Cyprus”. In Doerr M. and A. Sarris (eds), *CAA 2002, The Digital Heritage of Archaeology, Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology*, Proceedings of the 30th Conference, Heraklion, Crete, April 2002, 355-360.

4. Mantzourani E. (jointly with E. Hatzinikolaou, Th. Hatzichristos and A. Siolas) 2003: “Predicting Archaeological Site Locations Using G.I.S. and Fuzzy Logic”. In Doerr M. and A. Sarris (eds), *CAA 2002, The Digital Heritage of Archaeology, Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology*, Proceedings of the 30th Conference, Heraklion, Crete, April 2002, 169-178.

5. Mantzourani E. (jointly with D. Katapoti) 2004: “Histories carved in stone: Ground stone tool production and consumption in the Limassol District during the Late Neolithic”, *Report of the Department of Antiquities, Cyprus*), 1-17.

6. Mantzourani E. (jointly with I. Lyritzis) 2006: “Chemical analysis of pottery samples from Late Neolithic Kantou-*Kouphovounos* and Sotira-*Tepes*”, *Report of the Department of Antiquities, Cyprus*), 63-76.

7. Mantzourani E. (jointly with D. Katapoti) 2007: “What Future in Mediterranean Past?”. In Antoniadou S. & A. Pace (eds), *Mediterranean Crossroads*, 63-83.

8. Mantzourani E. (in press) “The Religious and Social Dimension of Festivals in Prehistoric Crete and Cyprus: a Comparative Approach”. Paper presented in the International Congress «*The Public Festival: A Diachronic Glimpse at its Socio-economic and Political Role*», organized by the University of Thrace in Soufli in 16-20 Νοεμβρίου 2005.

9. Mantzourani E. (jointly with G. Vavouranakis and Ch. Kanellopoulos) 2005: “The Klimataria-Manares Building Reconsidered”, *American Journal of Archaeology*, 109, 743-776.

10. Mantzourani E. 2005: “Megalithic versus status: the architectural design and masonry of exceptional Late Minoan I buildings in East Crete”, *Mediterranean Archaeology and Archaeometry*, Vol. 5, No 2, 35-48.

11. Mantzourani E. (jointly with G. Vavouranakis) 2005: “Achladia and Epano Zakros: A re-examination of the architecture and topography of two possible Minoan villas”, *Opuscula Atheniensia*, 30, 2005, 99-125.

12. Mantzourani E. (jointly with G. Vavouranakis) 2011: “The Minoan Villas in East Crete: Households or Faction Leaders ? The Case of Prophetes Elias Praissou” (jointly with G. Vavouranakis). In Glowacki K. and Vogeikoff-Brogan N. (eds), Acts of the International Colloquium “*STEGA: The Archaeology of Houses and Households in Ancient Crete from the Neolithic Period through the Roman Era*”, *Hesperia Suppl.* 44, The American School of Classical Studies at Athens, Princeton, New Jersey, 125-135.

13. Mantzourani E. 2011: “Makrygialos reloaded: the LMIB pottery. A response to Dario Puglisi”, Paper presented in the International Workshop “*LMIB pottery: relative chronology and regional differences*” Th. Brogan and E. Hallager (eds), Monographs of the Danish Institute at Athens, Volume 11,1, Athens, 291-306.

14. Μαντζουράνη Ε. (με Γ. Βαβουρανάκη) 2011: «Συγκριτική μελέτη της αρχιτεκτονικής των Μινωικών οικιών στις θέσεις Ρουσσές Χόνδρου και Αζοκέραμος Ζάκρου». Στο Βλαζάκη – Ανδρεαδάκη Μ. & Παπαδοπούλου Ε. (επιμ.), *Πεπραγμένα Ι΄ Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου* (1-8 Οκτωβρίου 2006), Τόμος Α2, Αρχαίο Τμήμα, εκδ. Φιλολογικός Σύλλογος «Ο Χρυσόστομος», Χανιά, 415-428.

15. Mantzourani E. 2012: “Sexuality or Fertility Symbol ? The Bronze Figurine from Makrygialos”. In Mantzourani E. & Betancourt P. (eds), *PHILISTOR, Studies in Honor of Costis Davaras*, INSTAP Academic Press, Philadelphia, Pennsylvania, 105-112.

16. Μαντζουράνη Ε. 2014: “Ένα πορτραίτο του Μαρινάτου: Η ιδιαίτερη ματιά της Elizabeth Humlin Hunt”. Στο Μαντζουράνη Ε. και Ν. Μαρινάτου (επιμ.), *Σπυρίδων Μαρινάτος 1901-1974, Η ζωή και η εποχή του*, Αθήνα, 387-447.

17. Μαντζουράνη Ε. και Ι. Βοσκόσ, (υπό έκδοση): «Δέκα χιλιετίες πολιτισμού στην περιοχή Λεμεσού: από την εμφάνιση του ανθρώπου έως και το τέλος της Μέσης Χαλκοκρατίας». Στο «Λεμεσός στα Βάθη των Αιώνων. Αρχαίες Προχριστιανικές Λατρείες, Δοξασίες και Ταφικά Έθιμα», Α΄ Επιστημονικό Συνέδριο (4-5 Νοεμβρίου 2016), Ιερά Μητρόπολη Λεμεσού, Λεμεσός.

18. Mantzourani E., Kopanias K. & I. Voskos, (in press) “A great king on Alashia? Archaeological versus textual evidence”. In “*From LUGAL.GAL to Wanax*”, One-day workshop held at Leiden University (14 October 2016). Leiden.

19. Μαντζουράνη Ε. (υπό έκδοση): «Αναπαριστώντας όψεις της ζωής στην προϊστορική Κρήτη και Κύπρο: τα πήλινα ομοιώματα». Στο Σγουρίτσα Ν. & Παλαγγιά Ό. (επιμ.), *Πρακτικά Ημερίδας στη μνήμη του ακαδημαϊκού Καθηγητή Σπύρου Ε. Ιακωβίδη* (6/5/2015).

20. Μαντζουράνη Ε. 2018: «Στα ίχνη των κλεμμένων ελληνικών αρχαιοτήτων από τις κατοχικές δυνάμεις (1940-1945): η συμβολή του Σπύρου Μαρινάτου». *AURA*, Τόμος 1, 187-220.

Μελέτες υπό δημοσίευση ή και υπό προετοιμασία

21. Voskos, I., E. Vika and E. Mantzourani. forthcoming. “A pilot study of Sr isotopes for mobility studies in Ceramic Neolithic-Chalcolithic Cyprus.” *AURA* 4.

22. Roumpou, M., I. Voskos, N. Kalogeropoulos and E. Mantzourani. forthcoming. “Unfolding beeswax use in Neolithic and Chalcolithic Cyprus through molecular analysis of ceramic containers.” *Archaeological and Anthropological Sciences*.

23. Voskos, I., D. Kloukinas, A. Georgotas, A. Marda-Stypsianou, M. Roumpou, E. Vika and E. Mantzourani. 2020. “Reassessing prehistoric lifeways in the Limassol region: the Neolithic and Chalcolithic Cyprus Project (NCCP).” 26th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists (EAA 2020-Virtual, “Networking”, 24-30 August 2020). Session 389: Early Agricultural Communities in South-Eastern Europe: New Discoveries, Interpretations and Models.

24. K. Papayianni, S. Vakirtzi, E. Mantzourani : ‘Where texts and textiles are missing: an interdisciplinary research for the beginnings of

early wool economy in prehistoric Greece', European Association of Archaeologists, Virtual Meeting, 26-30/8/2020, Session #389: 'Early agricultural communities in South-Eastern Europe: new discoveries, interpretations and models'.

25. K. Papayianni, S. Vakirtzi, E. Mantzourani, in preparation. Wool production in Neolithic and Early Bronze Age communities on mainland Greece: combining the testimonies of sheep bones and spindle whorls. In S. Vitezović, C. Arabatzis, D. Rajković (eds), Early agricultural communities in South-Eastern Europe: new discoveries, interpretations and models. Springer.

◆ Προγράμματα και δημοσιεύσεις σε εξέλιξη:

1. Μελέτη και τελική δημοσίευση δύο νεοανακτορικών κτηρίων στις θέσεις Μακρυγιαλός και Αζοκέραμος της ανατολικής Κρήτης. Η μελέτη ξεκίνησε με το υλικό από τον Μακρυγιαλό και ολοκληρώνεται με το υλικό από τον Αζοκέραμο. Έχουν ήδη πραγματοποιηθεί τρεις ανακοινώσεις, σχετικές με την κεραμική και άλλα τέχνηρα του Μακρυγιαλού, σε συνέδρια, που είναι υπό εκτύπωση.

2. «Ερευνα επιφανείας στην περιοχή της Επιδαύρου Λιμηράς Ν. Λακωνίας». Το ερευνητικό αυτό πρόγραμμα άρχισε τον Σεπτέμβριο 2008 και βρίσκεται σε εξέλιξη. Πραγματοποιείται σε συνεργασία του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης του ΕΚΠΑ (υπό την διεύθυνσή μου) και της Ε' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων της Γεν. Γραμματείας Πολιτισμού του ΥΠΑΙΘΠΑ. Έχουν ήδη πραγματοποιηθεί τέσσερις (4) ανακοινώσεις, σχετικές με τα αποτελέσματα του προγράμματος αυτού, σε συνέδρια, οι οποίες είναι υπό εκτύπωση.

3. Ακαδημαϊκή υπεύθυνη του ερευνητικού προγράμματος με τίτλο: «Η γένεση της εριουργίας στην Ελλάδα: διεπιστημονική έρευνα για την παραγωγή και εκμετάλλευση μαλλιού στην Αιγαιακή προϊστορία». Χρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ. Έναρξη 2020 και λήξη 2021.

4. Άμισθο Μέλος της ομάδας του ερευνητικού προγράμματος με τίτλο: «Νεολιθική και Χαλκολιθική Κύπρος (NCCP - Neolithic-Chalcolithic Cyprus Project)». Χρηματοδοτείται από το ΕΛΙΔΕΚ. Έναρξη 2018 και λήξη 2021.